

TOELICHTING.

III. (Slot).

Groen van Prinsterer, die, bij zijn optreden, Bilderdijks Contra-revolutionairen kring, de Nachtschool en den Réveil, als drie onafhankelijke krachten vond, heeft krachtens zijn Calvinistische natuur, dank zij zijn historische studiën, en onder Wormser's gelukkige inspiratie, de protestantsch-Christelijke actie, uit vroegere algemeenheid, overgeleid naar het punt, waar ze voor goed haar Calvinistische bedding terugvond.

Tot deze conclusie kwam ik aan het slot van mijn vorig artikel, en heb alzoo thans nog alleen de vraag te beantwoorden, hoe zijn *Naschrift* van 19 Maart 1874 hiermede te rijmen valt.

Ter toelichting hiervan nu herinner ik aan het volgende drietal bekende feiten.

Het eerste is: de vernageling van het kanon. Sinds 1869 drong Groen van Prinsterer niet alleen op herziening van Art. 194 der Grondwet, maar eischte, kort daarop, met klimmenden aandrang, die herziening onverwijld.

Die herziening was z. i. noodig. Zoolang de »ellendige zinsnee" stand hield, was geen redres in Christelijk-nationalen geest op schoolgebied verkrijgbaar.

Op 24 Januari 1874 daarentegen verklaarde dezelfde staatsman, dat deze vooruitgeschoven stelling, door hem werd opgegeven, overmits het geslacht, dat dit bolwerk bewaarde, door het *Anti-schoolwet-verbod* vernageld was.

Toen ik dit, nu twintig jaren geleden las, schrikte ik. Te meer daar duidelijk bleek, dat Groen, gelijk hij mij ook persoonlijk verzekerde, tot dezen veelbetekenen stap was overgegaan, om een niet te geïsoleerde actie in de Kamer mogelijk te maken.

Zonder in het minst het vriendelijke dezer bedoeling te miskennen, achtte ik mij toch verplicht tot de verklaring, dat ik persoonlijk dezen terugtrek niet mee kon maken, en vooralsnog op revisie van Art. 194 moest blijven aandringen, tot het program van '69 eenmaal wezenlijkheid werd.

Zelfs verzocht ik den heer Groen van Prinsterer, iets wat dan ook geschied is, om in een volgend nummer van zijn *Ned. Gedachten* zijn terugtrek als een *reclut pour mieux sauter* te kwalificeren.

Hij schreef op blz. 360: »Vernageld geslacht kan het sein wezen van *terugtrek*, maar ook tot het openen van een nog gedugter *reservebutterij*."

Intusschen zonder uitzondering hield ook daarna de antirevolutionaire pers, de *Standdaard* voorop, vast aan het program van '69, en bleef vuren uit het als »vernageld" afgekeurd kanon.

Het tweede feit, waarop ik de aandacht vestig, gaat nog verder.

In 1869 heette het wachtwoord: »vrije school regel, Staatsschool aanvulling". Kort daarop kwam het: »onverwijld" vóór de revisie van Art. 194. En in 1874 is deze krachtige stelling verlaten en het geslacht, dat er op stond, voor vernageld verklaard.

Edoch in 1875 ging Groen van Prinsterer nog een stap rugwaarts.

Ten slotte toch gaf hij heel de linie prijs, voor wier behoud nu al die jaren gestreden was, en keerde, niet zoolang voor zijn sterfen, terug tot het standpunt door hem bij zijn eerste optreden ingenomen: de *facultatief gesplitste Staatsschool*; een stelsel, sinds 1857 door schier allen verlaten, en alleen nog door enkele contra-revolutionairen bepleit.

Ook van dezen tweeden terugtrek echter, heeft én het publiek, én met name de antirevolutionaire partij kennis genomen met dien eerbied, dien Groen van Prinsterer's verleden afdwang, maar zonder dat er ook maar eenige roering in onze gelederen kwam, waaruit het voornemen bleek, om dit tweede sein tot den terugtocht op te volgen.

Kort daarna ging de grijze Staatsman van ons, en het indrukwekkend Volkspetionement van 1878, met Elout van Soeterwoude aan het hoofd, toonde op welsprekende wijze, hoe weinig ernstig ons Calvinistisch volk dit laatste bevreemdend advies had opgevat.

En let nu op het derde feit.

In het tijdperk van zijn kracht is het altoos Groen van Prinsterer die, met wat wild geroep ook de lieve vrienden er van afmanen, rusteloos den strijd ook op kerkelijk

gebied, en zulks in verband met zijn politiek optreden, aanbindt; soms zelfs voorop-schuijft.

Heel de reeks zijner adviezen, talloze uitspraken in zijn overige geschriften, met name zijn *Kerkgemeentelijk overleg*, zijn hiervan getuige.

De Scheiding, de Theologische faculteit, het opgedrongen Synodaal bestuur, zijn bekend program om intrekking van de Kon. Besluiten van 1816 en 1852 te eischen, bewijzen reeds bij de enkele herinnering voor wie meeleefde, dat ik niet te veel zeg.

En ook hierbij was Groen altoos Groen. D. w. z. zonder opzettelijke studie van het Gereformeerde kerkrecht vond zijn geniale geest, die nu eenmaal Calvinistisch was aangelegd, beter dan hij zelf vermoedde, het juiste *Gereformeerde pad*.

Denk slechts aan deze uitspraak: »Niet een van Gouvernementswege opgedrongen *Kerkbestuur*, maar de *gemeenten* (uit de kerkleer geboren) zijn de *Kerk*. Zeg het voort. Door een gouvernementeel *Kerkgenootschap*, uit gehechtheid aan de kerkleer, te verlaten, is men, wellicht, des te meer lid gebleven van de *Hervormde Kerk*" (*Ned. Gid.* v. p. 991).

Voorspel der *Doleantie*.

En zelfs nog op 11 Aug. 1873 hield Groen v. Prinsterer hier zoo beslist aan vast, dat hij schreef: »het regt der Hervormde gezindheid, en vooral ook het publiek recht der gezindheden, zijn de vraagstukken, die nu meer dan ooit zijn, althans behooren te zijn, aan de orde van den dag."

Doch zie, in zijn *allerlaatste* periode zien we Groen v. Prinsterer ook dezen strijd varen laten, en maant hij de broederen, om, met loslating van den kerkelijken strijd, hereenigingspunt te zoeken in de onderwijs-quaestie.

Dit noemde hij *ralliement*. Edoch een *ralliement*, dat de antirevolutionaire partij zoo weinig aanvaard heeft, dat ze veeleer, minder nog dan dusver, voor het uitstrijden van het kerkelijk geding is terugge-deinsd.

Hoe deze trits van opmerkelijke feiten zielskundig te verklaren is, zal eerst Groen v. Prinsterer's biograaf ons tot in bijzonderheden verklaren kunnen.

Voorshands zij het mij vergund te volstaan met een korte vingervijzing.

Groen had zich genoopt gezien, zich allengs uit de actuele politiek terug te trekken in een herdenking van zijn *rijk verleden*. Waarschijnlijk zweefde hem een oogenblik het denkbeeld voor den geest om *Mémoires* achter te laten. Doch toen hiervoor de kracht hem ontzoonk, waagde hij in zijn *Ned. Gid.* toch een poging om retrospectief nogmaals tot 1824 terug te gaan.

Voor zijn aanstaanden biograaf een kostelijke bijdrage, maar niet minder, bij het hangend geding, een vingervijzing, hoe zulk in de eenzaamheid teruggaan in een zoo schoon verleden, tot zelfs de liefde voor de facultatief gesplitste school weer kon doen opleven.

Nog vermoedde destijds geen onzer, dat Groen's einde zoo nabij was.

Maar Groen zelf leefde wel in het voor-gevoel, dat zijn loopbaan hier beneden ten einde liep. En is het dan zoo onverklaarbaar, dat ook bij hem plaats greep, wat bij mannen van een betekenissen als de zijne, zoo telkens is gezien, dat hun *allerlaatste* periode een terugkeer tot hun

ben geput, en we zullen dus moeten afwachten tot welk geschiedt deze onthulling nu weer aanleiding geeft.

Dat er over geschreven zal worden, daarvan kan men zeker zijn, want immers deze voorstelling ontloft den Czaar den roem, als zou hij den vrede van Europa met alle middelen hebben zoeken te handhaven.

Het gerucht dat de Keizer, alle prinsessen en leden van den Bondraad op Bismarck's tachtigsten-jaarfeest hem te Friedrichshagen zullen bezoeken en de keizer den oudsten Vorst den titel van Hoogheid zal aanbieden wordt weer tegengesproken.

Trouwens, welke titel kan Bismarck meer maken dan hij reeds is? Er wordt aan herinnerd, dat Bismarck voorheen reeds geweigerd heeft zich hooger te laten betitelen dan nu het geval is. Zoo wilde Keizer Frederik Herbert Bismarck "prins" maken, maar de Kanselier weigerde dit besluit.

Intusschen worden groote voorbereidingen voor het feest van den oudsten vorst gemaakt, die zich, te midden van al dat feestgedruisch, toch nog alleen zal gevoelen, daar hij zijn trouwe gade niet meer aan zijne zijde ziet.

Zou er werkelijk kans zijn dat de vrede tusschen Japan en China spoedig gesloten wordt? De geruchten er over nemen toe; de keizer van China moet, vooral na de laatste nederlagen, zeer naar den vrede verlangen. Li Hsun Chang wordt helaas opgehouden door het jū, maar zal zijn reis zoo spoedig mogelijk voortzetten. Reeds loopt het gerucht, dat de algeheene vredesvoorwaarden door China zouden zijn goedgekeurd. Maar zoover is het natuurlijk nog niet.

Intusschen is het te begrijpen, dat men in China eindelijk eieren voor zijn geld gaat kiezen. Het is nu zóóver, dat men onmachtig is den staatshouder van Formosa, die een inval van Japan ducht en om hulp vroeg, te helpen. China heeft geen schepen meer, en de weinige die het nog bezit zouden in handen van de Japanneesche kruisers vallen, zoo spoedig zij zich waagden in open zee. Een droef vooruitzicht dus. Waarbij nog komt, dat de laatste berichten van de krijgsoverwinningen der Japannees alles behalve geruststellend zijn.

De ineenkomst der Japanneeszen van Jingkou heeft de bewoners van het Hemelsche Rijk namelijk geheel verslagen. In de veroverde stad heeft men het goed onder Japans bestuur. De vreemdelingen worden beschermd, en de Japanneesche Generaal Nodzu nam voor hen uitstekende maatregelen.

De Chinezen, die uit Jingkou gevlucht waren, vereenigden zich weer te Thien-tsjaoan-tai, een versterkte stad ten Westen der Liau. Zaterdag openden de Japanners het vuur tegen de Chinezen, die 11,000 man telden. Deze antwoorden slechts flauw en ontrekters 11 uur sloegen zij reeds verward op de vlucht naar het Westen. Het vuur der Japannees richtte een vreeslijke slachting onder hen aan. Tweeduizend sneuvelden terwijl het verlies der Japannees slechts ongeveer 150 bedroeg. De Japannees maakten een voorraad proviand en wapens buit.

Het leger van generaal Sung, die voorheen blufte, dat hij de Japannees wel zou verdrijven beteekent nu in het geheel niets meer.

Gister wezen we op de moeilijkheden waarin Venezuela bezig is zich te wikkelen. Behalve met Engeland, Frankrijk, België en Spanje, wier gezanten of reeds voornamen te vertrekken of reeds hun afscheidsbriefje tehuis kregen, is ook met Duitsland, welks gezant ook al zijn matten heeft opgerold, een ernstig conflict gerezen; zoodat drie kwart in Europa met deze Amerikaanse Republiek op gespannen voet staat.

De Duitse regering heeft namelijk aangekondigd, dat de uitbetaling van de rentegarantie van 7 pCt. op de aandelen van de Groote Centraal-Spoorwegmaatschappij van Venezuela; en men weet dat men een onprettig werk is, vooral wanneer de schuldenaar niet al te best bij kas is. Om hare voortvoeren kracht bij te zetten zouden dan ook eerstdaags twee Duitse oorlogsschepen naar de haven van La Guayra vertrekken.

Engeland, dat slechts naar een gunstige gelegenheid wacht om Venezuela eens te bedrigen dat het Albion te ontzien heeft, zal wellicht met van deze troebelen gebruik maken.

Alleslei.

Te New-York is uit Panama een telegram ontvangen, naar luid waarvan in Columbia een onbeslist gebleven, verwoed gevecht tusschen regeringstroepen en opstandelingen heeft plaats gehad en dat te Panama de staat van beleg is afgekondigd.

Te Pont-Saint-Vincent zijn onlusten uitbroken onder de arbeiders aan een fort aldaar, omdat de aannemer Italiaansche werklieden in dienst had genomen. De arbeiders dreigden den aannemer in het water te werpen. De militaire macht heeft maatregelen genomen om verdere ongeregeldeheden te voorkomen.

Het Berliner Tageblatt meldt, dat keizer Wilhelm tijdens zijn bezoek aan Abbazia koning Umberto van Italië te Monza zal bezoeken. Tevens beweert dit blad dat de rijkskanselier prins Hohenlohe een samenkomst zal hebben met minister-president Crispi.

Met de Fransche marine is het evenmin schitterend gesteld als met de Nederlandsche. Door Lockroy is in de Kamer beweerd, dat de schepen, die Frankrijk's vlag in overzeesche gewesten voeren, heelmaal verouderd zijn. Overigens vertelde hij, dat er veel te veel administratieve ambtenaren bij de Fransche marine zijn, wier bezoldiging een groot deel van het budget verslindt. Frankrijk telt bijna 3000 van zulke ambtenaren, terwijl Engeland er een groote 400 heeft. Dat verschil kan schikken.

In de Figaro is een artikel over het Fransche leger verschenen, waarin er op gewezen wordt, dat er dringend behoefte aan een vastop opperbevelhebber bestaat.

Binnenland.

AMSTERDAM, 12 Maart.

Het bezoek 'onzer Vorstinnen aan 's-Hertogenbosch en Tilburg is vastgesteld op Woensdag en Donderdag 15 en 16 Mei a. s. terwijl H.H. M.M. van 20-24 Mei te Maastricht vertoeven zullen.

Het geven van onderwijs in de natuurkunde aan H. M. Koningin Wilhelmina is opgedragen aan Dr. Van de Stadt, directeur der H. B. school te Arnhem.

Graanrechten.

De K. v. K. te Winschoten, door Gedeputeerden van Groningen uitgenoodigd haar oordeel te zeggen over het voorstel, dat de heer Doornbosch bij de Staten indiende, heeft zich met 5 tegen 2 stemmen ten gunste van dat voorstel verklaard.

Het bestuur van de Maatschappij van Nijverheid in het Westerkwartier van Groningen, heeft op voorstel van de heeren G. A. Talens en J. Bosma, een uitvoerig adres aan de Tweede Kamer opgezonden, waarin op verschillende gronden wordt verzocht, om in den geest der motie-Dobbelman, te besluiten: "dat zoo spoedig mogelijk invoer- of schaalrechten van buitenlandse granen worden geheven naar de maatstaf die Uwe Edelmoedigheid daarvoor meenen te moeten bepalen, en tevens, dat de laten er uit voortvloeiende sommen worden aangewend tot afschaffing van sommige accijnzen, vooral van die op het geslacht

dat cultiveering van min vruchtbare gronden financieel daaruit worde gesteund, en een algemeen pensioenfonds voor werklieden voorbereid; ongetwijfeld middelen, waardoor de werkloosheid, die kanker der maatschappij, zal worden tegengegaan, de zoozeer getande moed weder zal worden opgewekt en orde en welvaart in de maatschappij zullen terugkeeren."

Zeeuwing.

Ook de gemeentebesturen van Loosduinen en Monster hebben aan de regering verzocht, maatregelen voor te bereiden om de zorg over de zeeuwing in Zuid-Holland onder centrale leiding van het Rijk of van de provincie te brengen, met het oog ook op het behoud van die gemeenten.

B. en W. van 's-Gravenhage hebben zich gewend tot de eigenaren van bezittingen op het duin te Scheveningen en tot de besturen der groote inrichtingen aldaar met de vraag welke gezamenlijke bijdragen zij willen aanbieden voor een, door Dordrecht en de gemeente eventueel te maken, verdediging der badplaats tegen stormvloed.

De Raad van de nieuwe gemeente Rotterdam heeft aan de secretarissen en ontvangers van Charlois en Kralingen eervol ontslag uit hun betrekkingen verleend. Die wijze van doen acht de Gemeentestem onjuist.

Hoe kon, vraagt zij, de Raad der gemeente Rotterdam ontslag verleenen aan ambtenaren, die door hem niet waren aangesteld, en dus niet tot Rotterdam behoorden?

Kenteng ex Lawoe, 150 bn. Poh Goengeng en 625 bn. Gogonit ex Soerabaya.
Petroleum zeer wiliig; Amerik. loco en termijn 8 met groote zaken.
Drogerijen. Tot afdoening kwamen heden 73 bn. ca. 3200 Kg. Mozambique Gom Elastiek (speltjes) en 39 pn. ca. 2000 Kg. Java Gom Elastiek.
Kopok. Bij inschrijving afgedaan 355 pn. gezuiverde O. Ind. en onverkoet bleven 350 pn. id. K. K. en 102 pn. id. Kerdjo.
Katoen vast gestemd.
Tin eerder iets vaster; prijzen onveranderd a f 1/4 hooger.
Suiker insteeds Maart f 10 1/2, April f 10 1/2, Augustus f 11 1/2, Najaar f 11 1/2 vergeefs aangeboden.
Amsterdam, 12 Mrt. Aardappelen. De prijzen zijn:
Friesche Franeker Jammen f 3.— a 3.20.
Friesche Munstersche of zaaiers f 2.60 a 2.70.
Geldersche Blauwen f 3.20 a 3.50.
Prussische Hamburgers f 5.— a 5.25.
Prussische Rode f 2.25 a 3.—.
Aanvoer 2 ladingen. Handel matig.
Rotterdam, 11 Mrt. Aanvoer onvoldoende.
Witte tarwe f 4.60 a 5.60. Rogge f 3.40 a 4.20. Haver f 2.75 a 3.60. Spelt f 2.50 a 3.40.
Pruisenboonen f 4.50 a 5.20; Vl. en Walch. boonen f 4.75 a 5.40. Bruinenboonen f 13 a 16.50. Witteboonen f 11 a 13.50. Koozaad f 5.75 a 7.50. Hennepzaad f 6.75 a 8.50. Kanariezaad f 7.50 a 9.50.
Buitenlandsche Granen.
Tarwe.
Redwinter 2 f 155 a 158
Haber f 135 a 138
Haberfrucht f 135 a 138
Rogge.
Helena f 116 a 118
dito lichtere f 114 a 116
dito Febr./Mrt.-afslading f 112 a 114
Bessarabische op wagon f 117 a 119
Bulgarsche f 110 a 113
Nicolaïet f 107 a 110
Taganrog f 107 a 110
Odessa f 106 a 108
Gerst.
Zwarte zee f 95 a 100
Taganrog f 94 a 98
Berdiansky f 99 a 100
Haver.
Libau f 5.85 a 6.25
Reval f 6.25 a 6.35
Mais.
Dante Amerikaansche f 120 a 122
dito dito stoomende f 116 a 118
Donau f 127 a 129
Tursche f 124 a 126
Cinqantime f 132 a 135
Odessa dagelijksch gewicht f 118 a 120
Boekweit. Friesche f 135 a 137, dito stoomende f 135 a 137, Canada f 148 a 150.
Boekweitgrutten. Grote Petersburger f 220 a f 228, en uit stoomb. f —, Middeld. f — a —, Grove Libau f — a —.

Voerwrtten, beste f 4.90 a 5.20, mind. f — a —.
Rotterdam, 11 Mrt. Aanvoer 236 vette runderen, 111 vette kalveren, — nucht. dito, 14 schapen of lammeren, 487 varkens en — bokken.
Prijzen: Koeien puike kw. — a — c. 10 kw. 66 a — c. 2e kw. 60 a — c. 3e kw. 58 a — c. osen puike — a — c. 1e kwal. 64 a — c. 2e kwal. 60 a — c. 3e kwal. 54 a — c. stieren 1e kw. — a — c. 2e kw. — a — c. kalveren 1e kw. — a — c. 2e kw. — a — c. 3e kw. — c. schapen 1e kw. 66 c. 2e kw. 50 c. altes per kilo; varkens 1e kw. 38 a — c. 2e kw. 37 c. 3e kw. 36 c. licht soort — a — c. per kilo.
Aardappelen. Overm. jammen f — a —, Zeeuwsche jammen f 3.50 a 4.—, do. blauwe f 4.— a 4.20, poters f 2.30 a 2.50, Geldersche Kralen f — a —, blauwe f 4.— a 4.40, witte f — a —, champions f — a —, Engelsche jammen f — a —, Duitsche rode f 2.70 a 2.80.
Eieren, Zeeuwsche f 4.— a f 4.20. Overm. f 4.30 a 4.50 de 100 stuks.
Zeeuwsche Ajuin. Aanvoer ca. 3500 bn. Marktprijs voor puike f — en kleine f — per 50 kilo.
Rotterdam, 11 Mrt. Vlas. De vraag op het land was in de vorige week vrij algemeen, vooral voor de mindere soorten, waarvan dan ook een groot gedeelte verkocht is. Heden bedroeg de aanvoer ruim 31,000 steen, welke tot vaste prijzen goed opruimden.
Lijnzaad matig aangevoerd en goed gevraagd tot vaste prijzen.
Schiedam, 11 Mrt. Montwijn f 5.50, Jenever f 5.50, Amsterdamsche proof f 11.— per HL. zonder fust of belasting. Spoelings commissie f 1.10 per ketel.
Notering van den Branderbond.
Montwijn f 4 1/4 a f — per HL, zonder fust of belasting.
Steenwilt, 11 Mrt. Magere varkens f 25.— a 40.—, biggen f 3.— a 7.—, friesche schapen f 12.— a 22.—, drentsche schapen f — a —, geiten f 6.— a 8.50, kalfde koeien f 100 a 120, vaarsen f — a —, melkkoeien f 100 a 110, gaste do. f 110 a 120, pinken f — a —, stieren f — a —, kalveren f — a —, vette koeien 50 a 55 ct., do. varkens — a — ct. per kilo.
Granen. Rogge f — a —. Boekweit f — a —. Haver f — a —.
Steenwilt, 11 Mrt. Eieren f 2.50 per 100 stuks. Boter. per 40 kil. f — per 10 kil. f 7.75 a 9.—, per kil. f 0.65 a 0.74. Aanvoer — 1/4, 29 1/2 en 32 1/2 vaten.
Bedegraven, 12 Mrt. Kaas. Aanvoer 27 partijen. Goudsche 1e soort f 22.— a 24.—, 2e soort f 20.— a 21.—, Derby 1e soort f — a —, 2e soort f — a —, Edam 1e soort 23.— a — per 50 kilo.
Handel vlug.
Franecker, 11 Mrt. Koeien f 75 a 250, Friesche graskalveren f — a —, nuchtere kalveren f 7.— a 14.—, varkens f 8.— a 44. geiten f 2.— a 7.50, vette schapen 17 a 84.—, melk do. f — a —, gaste do. f 14.— a 26.—, lammeren f — a —, per stuk; vette varkens 45 a 55.— c. vette koeien 50 a 65.— c. vette kalveren 65 a 75.— c. per kil. N.-Holl. koe-kalveren f 14.— a 15.—, kanarie f 11.50 a 12.—, haver f 13.— a 14.—, Rogge f 14.— a 15.—, Gerst f 11.— a 11.50.
Huiden, kalveren f 1.— a 1.50, schapen f 3.— a 4.—, lammeren f 2.25 a 3.— p. stuk, koe 9 a — c. per 1/2 kilo.
Wol 80 a 85.— ct. per kilo.
Kipschieren f 3.— a 3.50 per 100 stuks.
Boter f 0.85 a 0.90 per kilo.
Granen. Haver witte, 50 kilo f 2.60 a 2.65.—, dito Probetryer, 50 kilo, f 2.60 a 2.65.—. Gerst winter, 60 kilo, f 3.— a 3.30, zomer, 60 kilo, f 2.65 a 3.15. Tarwe, witte, 70 kilo, f 3.75 a 3.85, do. roode, 70 kilo, f 3.50 a 3.60.
Boonen, platte f 4.— a 5.40, twijfelnaars f 4.— a 4.25, Paarden f — a —, Erwtten, schokkers f 7.— a 9.35, kl. kook f 8.— a 9.—, voor f 4.— a 5.—.
Koolzaad f — a —. Slagzaad f — a —. Lijnzaad, Blauwbloem f — a —, dito Witbloem f — a —. Kanariezaad, Friesch, per 70 kilo f 6.70 a 7.—, do. Spaansch, per 70 kilo, f 7.— a 7.40. Wit Klavertzaad f 35.— a 78.— p. HL. Magnum Bonums f 2.40 a 2.50. Aardappelen. Munstersche f 2.— a 3.50, Jammen f 2.— a 3.—, Zaaiers f — a —.
Kampen, 11 Mrt. Boter. Aangevoerd 450 vn. van 20 kil. en 200 vn. van 10 kil., benevens ruim 400 stuken van 1/2 kil. te zamen ruim 11200 kilo; dozelve gold per kil. f 0.80 a 0.90, per 10 kil. f 8.— a 9.50, per 20 kil. f 16.— a 19.—, 10 hekt. tarwe f 5.— a f 6.—, 30 hekt. rogge f 4.— a f 4.80, 10 hekt. Boekweit f 5.20 a f —, hekt. aardappelen f — a —, friesche f 3.— a 4.— per hektol. 8000 sta. Eieren, de 100 stuks f 3.— a 3.50.
Hool, buiten f 12.— a 13.—, binnen f 9.— a f 10.—. Stroo f 10.— a 11.—. Schapen f — a —. Lammeren f — a —, biggen f — a —, Magere Varkens f — a —, drachtige varkens f — a —, vette do. per kil. 30 a 35 c. nucht. kalveren f 7.— a 10.—, graskalveren f — a —, 150 kippen f 0.50 a 1.25, konijnen 20 a 100 c. duiven — a —, altes per stuk.
Tiel, 11 Mrt. Oude jarige tarwe f 5.50 a f 6.—, do. nieuwe f 4.50 a 5.75, roode jarige tarwe f — a —, do. nieuwe f — a —. Rogge, oude f — a —, nieuwe do. f 3.50 a 4.—. Gerst, winter f 3.25 a f 4.—, do. zomer f 3.25 a 4.—, wikkelen f 5.— a 6.50. Haver f 2.50 a 3.50, Boekweit — a —, Maïs f 4.50 a f 5.25. Duivenboonen — a —, Boonen f 6.— a 8.—, Koolzaad f — a —, Walch. erwtten f 8.25 a 9.25. Kroonerwtten f 10.— a 12.—. Geels erwtten f 5.50 a f 6.—, Geld. groene erwtten f — a —, Capucijner do. f 12.— a f 14.—. Boter f 0.80 a f 1.— per kil. Eieren per 20 stuks f 0.65 a f 0.80. Varkens f 12.50 a 44.—. Biggen f 4.— a 8.60.

Werk d' Veluwe, 11 Mrt. Tarwe f 5.50 a f 6.—, Rogge f 3.70 a 3.80, Boekweit f 5.— a 5.30. Haver f 3.20 a 3.80. Gerst f 3.50 a 4.—.
Boter p. kil. f 0.80 a 1.—. Eieren 2 1/2 a 3 1/2 c. per stuk. Aardappelen f 2.50 a 3.25 per hekt.
Aangevoerd 159 runderen f 45 a 185, 16 schrammen f 11 a 15.— schapen f — a —, 114

Goldschmeding's Piano's en Amerikaansche Orgels.

Worden bij toewijding
gevraagd.

Groote Magazijnen Warmoesstraat 141, Amsterdam.

Vraag Catalogi, Prijzen,
Conditien.

Door 's Heeren goedheid werden wij
heden verblijd met de voorspoedige
geboorte eener DOCHTER.
R. v. GEMERDEN.
A. v. GEMERDEN-
NEIJERS.
Ridderkerk, 11 Maart 1895.

Heden verblijdde de Heere ons door
de geboorte van een welgeschapen
ZOOIN.
E. PRINSEN, V. D. M.
C. PRINSEN-LAZARUS.
Oostwalde (Oldambt), 10 Maart 1895.

Aan de Chr. School te Grijskerke (Z)
wordt een

Onderwijzer

gevraagd. Salaris f 550.
Woensdagmiddag en Zaterdag vrij.
Gelegenheid tot verdere opleiding
te Middelburg.

De Secretaris
C. LOUWERSE.

SCHILDERS.

Gevraagd een fatsoenlijk JONG-
MENSCH bekwaam in zijn vak bij
J. KERKHOVEN, Huis- en Decoratie-
schilder, OUDSHOORN. (1861)

's HEEREN LOO.

Tegen 1 Mei a. s. wordt gevraagd
EENE GEDIPLOMEERDE

Ziekenverpleegster,

van beest Chr. beginselen of iemand
die b. v. in een Diaconessenhuis
practisch gevormd is. Informatien verstrekt
gaarne de Directeur van 's Heeren Loo
te Ermelo.

F. KORTLANG J.Ezn.

AMSTERDAM,

over het Centr. Station. Rijksting onnoodig.

Hôtel „Europe.”

Lift. Ruime Kamers. Verwarming vrij.
Pension, Logies en Ontbijt
f 1.85 e. h.

Brussels Lof 17 Ct. p.p.

Prima kwaliteit GROENTEN in
blikken van 2 pond inhoud, als:
Snijboonen, Sperzieboonen, Dop-
erwten, Andijvie, Spinazie, bij
de 6 stuks 36 Ct. per blik, franco
station door geheel het Rijk, of
na toezending van Postwissel.

GEER. SCHILDER,

Haarlemmerstraat 20,
P.C. Hoofstraat 105.

Ontvangen voor de armen i/d. Z.-O.
hoek van Friesland, door onder-
geteekende, van 15 Febr.—9 Maart.
Jongel.-voren te G., 2 zakken kleed-
eren en f 5.30; A. B. te P. f 2.50; N. de R.
te W. postb. f 5; C. v. M. te B. f 1.
L. W. te A. f 2; P. H. te U. f 2, en 2
pakken kleed. N. N. te K. f 10; W. J.
K. te H. f 25; door Da. K. te G. v/d heer
J. V. te C. f 1; van K. te Z. f 1; C. W. de
H. te A. f 2.50; P. J. W. te A. f 2; J. J.
K. te R. pak kleed. J. D. te G. f 3.50;
W. O. te B. f 1; coll. i/d. Geref. kerk A.
te B. f 23.57; koffer kleed. gemerkt
M.; bij Da. Noordhof van W. M. de J. te
G. sak klomp. van J. D. te G. baal ge-
maakte kleed.eren.

N.H. In de voorgaande opgave stond
van Br. op L. D. f 1; moest zijn f 11.
Geliefde Broeders en Zusters! Zal
dit de laatste opgave zijn voor dezen
winter? Of krijg ik nog wat? Zondt
het s. v. p. dan spoedig.
In elk geval hartelijk dank voor de
vele en uitnemende gaven in geld en
kleed.eren ons toegezonden. Hartelijk
dank ook aan de Broeders en Zusters,
die hun medewerking in dezen liefde-
arbeid, hier en daar, zoo krachtig
hebben bewezen. De Heere, de God
ook der armen, krone alles met Zijnen
zegen.
Uw aller Br. in J. C.,
J. H. DIJSTRA.
Joure, 11/3 '95.

Bij JAC. POST, te Haarlem, is
verschenen:

Met welk recht
EISCHEN

Landbouw en Industrie BESCHERMING

VAN DEN

Nationalen Arbeid?

DOOR

W. MEIJER.

Prijs f 0.12½; 25 exempl. f 2.50.

Ontbijtkoek.

— Sucadekruidkoek. —

Gemberkoek.

Botersprits en Boterbátens.

HAUST & LINDEBOOM.

KACHELPLATEN

van Tegels,

van f 5.— per stuk en hooger.

FOLKERS & Co.,
Rapunburg 29.

OORLOG

CHINA-JAPAN.

Door alle Werelddeelen.

Voor oud en jong, voor elken leeftijd!

WEI-KA-WEI is gevallen!! De Chi-
neesche oorlog met
Japan is het nieuws van den dag.

Wij bieden aan in plaats van f 7.50
voor slechts f 1.50.

1. Beroemd Boek der reizen en
ontdekkingen in alle werelddeelen.
Beschrijvingen van de voornaamste
ontdekkingsreizigers, Jacht- en Krijg-
avonturen, Ontmoetingen, boeiende
verhalen en beschrijvingen, tintelend
van gloed en leven. Siberië en in de
Sahara. In Afrika's donkerste wouden
en in de Alpen. Overal gevoelt men
zich verplaatst. Een stuk, groot boek,
met duidelijke letter met gekleurde
platen, vroeger f 5.— en nu sl. f 1.50.
en CADEAU, Het Hemelsche Rijk,
Voorstellingen uit het leven in China,
32 prachtige platen in 14 kleuren en
met goud. Fraai uitgevoerd
prachtwerk, op zwaar carton, in ken-
nigen band gebonden. Dit boek geeft
een overzicht van het leven in China
met alleraardigste bijchriften, voor
oud en jong. De prijs was tot heden
f 2.50 en nu geheel cadeau.

Aldus voor slechts f 1.50 een sterk,
dik boek, vol boeiende reisbeschrij-
vingen en pracht-plaatwerk over
China, te zamen in plaats f 7.50
slechts f 1.50.

CHINA-JAPAN zette men op den
te zenden postwissel van f 1.50 en
men ontvangt het dikke, mooie boek
Beroemde Reizen en Ontdekkingen in
alle werelddeelen, benevens het eenig
fraaie pracht-plaatwerk over China
met 32 keurig gekleurde platen vol
goud. Alles te zamen in plaats
f 7.50 voor slechts f 1.50, bij Gebr.
E. & M. COHEN, Magazijn van Goed-
koop. boeken te Arnhem en te Nijmegen.

H. JONGENBURGER & ZON,

te WADDINGSVEEN.

CEMENTSTEENFABRIEK

en verbeterde BAKERSOVENTELEN.

te COUDERAK.

Machinale IJselsteenfabriek

Klecke vorm. Lage prijzen.

Een schreiende nood.

Ondergeteekenden ontvingen van
20 Febr. tot 11 Maart de volgende
giften en goederen:

Bij H. DE HAAN: van Jb. de J. te
G. f 2.50; C. v. M. te Z. f 2.50; N. N.,
postmerk onbekend f 5; N. N. te M.,
postb. f 3; mej. w. d. A. C. te H. een
pak en H. W. te M. een mand goed.

Bij Da. J. J. STEINHART: van J.
A. D. te L. f 2.50; H. v. D. v. te Z.
f 2.50; mej. C. J. E. G. te E. f 5; mevr. v.
d. H. te D. f 1, en een p. p. C. P. te S